

Chemotherapie

De naam chemotherapie verwijst naar de behandeling met geneesmiddelen die de sneldelende cellen van een kwaadaardig gezwel vernietigen of in hun groei remmen. De medicijnen worden via de mond ingenomen en/of rechtstreeks in de bloedbaan gebracht met een injectie of met een infuus. Zo verspreiden de medicijnen zich door het hele lichaam en kunnen ze ook kankercellen in uitzaaiingen bereiken.

De behandeling wordt steeds toegediend volgens een bepaald schema. Eerst bieden we u meer algemene uitleg rond chemotherapie, met daarna specifieke uitleg over de producten en het schema dat voor uw behandeling van toepassing is. Vervolgens worden de mogelijke nevenwerkingen van de behandeling in detail besproken. Zo kunnen ze, indien ze zouden voorkomen, via de juiste maatregelen behandeld worden. U vindt tevens enkele tips die kunnen helpen om problemen of nevenwerkingen te voorkomen.

De behandeling kan worden aangepast naar gelang u deze verdraagt of van de resultaten van het bloedonderzoek dat telkens voor een nieuwe toediening zal worden verricht.

Doeltreffendheid

Om na te gaan of de behandeling de verwachte resultaten oplevert, ondergaat u regelmatig medische onderzoeken, bloedtesten, medische beeldvorming, ...

Aarzel niet om uw arts te vragen naar de resultaten van deze onderzoeken en hun betekenis voor de evolutie van uw aandoening.

Het is belangrijk om te weten dat er geen verband bestaat tussen de nevenwerkingen en de doeltreffendheid van de behandeling.

Types chemotherapie

De keuze van het type chemotherapeuticum is afhankelijk van het soort kanker en de locatie van de ziekte. Chemotherapie kan met een curatieve of palliatieve opzet worden toegediend.

Bij een curatieve opzet is de chemotherapie een aanvullende behandeling op eerdere chirurgie. Deze chemotherapie wordt adjuverende chemotherapie genoemd.

Chemotherapie die wordt toegediend vóór de heelkundige ingreep wordt neo-adjuverende chemotherapie genoemd. Mogelijks wordt u voorgesteld neo-adjuverende, adjuverende of beide te ondergaan.

Bij een palliatieve chemotherapie is het de bedoeling ziektecontrole te verkrijgen, gezien volledige genezing niet langer mogelijk is. Dit geldt vooral voor mensen bij wie de tumor zich naar andere organen heeft uitgezaaid en voor patiënten die te ziek zijn.

Met behulp van palliatieve chemotherapie wordt getracht het comfort van de patiënt te verhogen en de periode zonder ziektesymptomen te verlengen.

Vraag zeker na aan uw arts in welke opzet bij u chemotherapie wordt voorgesteld.

Stappenplan bij chemotherapie

De eerste raadpleging

De eerste stap is een raadpleging bij de gastro-enteroloog. Hij maakt uw dossier aan en stelt uw behandelingschema op. Dit kan een moeilijke raadpleging zijn omdat er veel informatie gegeven wordt die u moet proberen te begrijpen en te verwerken.

Nadat uw arts u ingelicht heeft, hebt u wellicht nog heel wat vragen over de diagnose en de behandeling. Vandaar dat u op de consultatie wordt doorverwezen naar de verpleegkundige coördinator. De verpleegkundige bespreekt met u en uw familie de verschillende aspecten van de behandeling en eventueel praktische problemen.

Secretariaat

Na de consultatie bij de gastro-enteroloog worden uw volgende afspraken op het secretariaat vastgelegd. Veelal betreft dit de operatiedatum van de poortkatheter en de dag waarop u dient opgenomen te worden voor de eerste cyclus chemotherapie. Mogelijks worden de afspraken op dagkliniek vanaf cyclus 2, 3 en 4 ook reeds vastgelegd. Ook de vervolgspraken bij de arts krijgt u ook reeds mee (zie verder). De kosten van de chemotherapie zijn ten laste van het ziekenfonds.

Eerste chemotherapie

Chemotherapeutica kunnen zowel oraal (via de mond) als intraveneus (via een ader) toegediend worden. De praktische richtlijnen en aandachtspunten van beide toedieningswijzen verschillen van elkaar.

Oraal

Elke orale chemotherapeutische behandeling binnen digestieve oncologie verloopt steeds poliklinisch. Hiervoor dient u dus nooit opgenomen te worden.

Na de opstart wordt u via de consultatie door de arts verder opgevolgd. Vooreerst dient u telkens een labo te laten afnemen. Nadat het labo gekend is, wordt u klinisch geëvalueerd door de arts (poli gastro-enterologie X0 Zuid, gelijkvloers, nieuwbouw). U krijgt hiervoor steeds een afspraak mee. Tijdens deze consultatie bespreekt de arts uw bloedresultaten en beslist hij/zij of de chemotherapie kan doorgaan. Het is mogelijk dat op basis van de bloedresultaten de behandeling uitgesteld wordt. De arts zal tijdens deze consultatie ook steeds informeren naar uw klachten zoals braken of misselijkheid. Het is van belang dat u deze informatie zo correct mogelijk doorgeeft zodat de gepaste maatregelen kunnen worden getroffen.

Indien uw bloedwaarden binnen de normale grenzen liggen en er geen andere contra-indicaties zijn voor het toedienen van uw chemotherapie, kan u met een voorschrift uw medicatie gaan afhalen in de ziekenhuisapotheek (+2, oude bouw).

Intraveneus

Voor de eerste toediening van uw chemotherapie voorzien wij meestal een opname op de afdeling oncologie (T6). Gemiddeld genomen verblijft u 2-3 dagen in het ziekenhuis,

afhankelijk van welke chemotherapie bij u wordt opgestart. Tijdens deze opname wordt uw poortkatheter geplaatst en wordt de chemotherapie voor de eerste maal toegediend.

Dankzij deze ziekenhuisopname bent u in de mogelijkheid alle mogelijke ongemakken verbonden aan de chemotherapie te signaleren. Daarnaast krijgen de verschillende multidisciplinaire zorgverleners (zorgcoördinator, sociaal verpleegkundige, psycholoog, diëtiste,...) zo de kans om bij u langs te komen en antwoord te bieden op al uw vragen of noden.

Sociaal verpleegkundige: Tijdens de opname komt de sociaal verpleegkundige bij u langs. Zij geeft u duidelijke en concrete informatie over het praktisch verloop van de chemotherapie. Daarnaast bezorgt zij u ook informatie over hulpmogelijkheden en terugbetalingstarieven voor uw vervoer. Als u uw eigen voertuig niet kunt of wilt gebruiken, kunt u door een vrijwilliger of ziekenwagen gebracht worden.

Vervoer: Tijdens dit verblijf bezorgt de sociaal verpleegkundige u een vervoersattest voor uw vervoerskosten. Op dit formulier kunt u alle data noteren waarop u chemotherapie gekregen hebt, alsook de data van de verschillende raadplegingen in het kader van uw chemotherapeutische behandeling. Met dit ingevulde formulier betaalt het ziekenfonds u een gedeelte van de vervoerskosten terug. Als u met een taxidienst komt, ontvangt u dagelijks een vervoersbewijs voor de chauffeur. Verzamel deze bewijzen zorgvuldig want u moet die samen met het vervoersattest overhandigen aan uw ziekenfonds. Als u geen vervoersbewijs ontvangt, regelt de taxidienst de vervoerskosten rechtstreeks met het ziekenfonds.

Na deze eerste cyclus kunnen de volgende toedieningen op de dagkliniek gebeuren. Wanneer dit voor u gemakkelijker blijkt, kunt u hiervoor ook telkens opgenomen worden in het ziekenhuis.

Op dagkliniek

Vanaf de tweede cyclus intraveneuze chemotherapie, kan de verdere planning via dagkliniek verlopen. De afspraken kunnen zowel in de voor- als in de namiddag geboekt worden. De duurtijd van uw verblijf op de dagkliniek hangt af van de inlooptijd van uw chemotherapie.

Dag -1 = Dag vóór chemotherapie

Om de wachttijden op de dagkliniek te beperken, wordt uw bloed de dag vóór de chemotherapie afgenomen. Dit is nodig om te controleren of uw bloedwaarden zich voldoende hersteld hebben na uw vorige behandeling. *Een uur voor het consult bij de arts,* wordt u op het labo in het ziekenhuis verwacht (gelijkvloers, oude bouw).

Nadat het labo gekend is, wordt u poliklinisch geëvalueerd door de arts (poli gastro-enterologie, gelijkvloers, nieuwbouw). U krijgt hiervoor steeds een afspraak mee. Tijdens deze consultatie bespreekt de arts uw bloedresultaten en beslist hij/zij of de chemotherapie kan doorgaan. Het is mogelijk dat op basis van de bloedresultaten de behandeling uitgesteld wordt. De arts zal tijdens deze consultatie ook steeds informeren naar uw klachten zoals braken of misselijkheid. Het is van belang dat u deze informatie zo correct mogelijk doorgeeft zodat de gepaste maatregelen kunnen worden getroffen.

Noot: De eerste 2x dat u via het dagkliniek systeem gepland wordt, gaat u tussen de bloedafname en de artsenconsultatie langs bij de verpleegkundig coördinator. Zij zal u kort bevragen hoe u het gesteld hebt na de eerste toediening. Zij zal ook bevragen welke attesten, documenten of voorschriften u nodig hebt. Het is namelijk zo dat u op de dag van

de chemotherapie niet meer gezien zal worden door de arts. Daarom is het van belang dat u alles de dag voordien doorgeeft en bespreekt met de betrokken zorgverleners. Indien uw bloedwaarden binnen de normale grenzen liggen en er geen andere contra-indicaties zijn voor het toedienen van uw chemotherapie, wordt het voorschrift naar de apotheek verstuurd.

Dag 0 = Dag van chemotherapie

De eerste keer dat u via dagkliniek om uw chemotherapie komt, dient u zich eerst in te schrijven aan het onthaal (-2, nieuwbouw). Vanaf de tweede keer kunt zich rechtstreeks begeven naar de dagkliniek, doch indien u een hospitalisatieverzekering heeft, dient u zich steeds opnieuw in te schrijven. Om de drukte te vermijden, kan dit ook in de loop van uw dagopname gebeuren door een begeleidend familielid of andere persoon.

Eenmaal aangekomen op de dagkliniek meldt u zich aan op de verpleegpost. De verpleegkundige wijst u een bed of relaxfauteuil toe naargelang de beschikbaarheid en/of uw toestand. U hoeft zich niet om te kleden en u hoeft niet nuchter te zijn, tenzij anders vermeld.

Een verpleegkundige helpt u verder gedurende de therapie. Ook zij zal de mogelijks ervaren ongemakken bevragen. Daarnaast wordt u ook steeds gewogen om uw gewichtsevolutie mee op te volgen. Aan de hand van uw lengte en gewicht berekent de arts namelijk uw lichaamsoppervlakte en afhankelijk daarvan de chemotherapiedosis. Nadien worden uw bloeddruk en pols gecontroleerd.

Na het aanprikken van uw poortkatheter, wordt de voorbereidende medicatie toegediend. Aansluitend kan de chemotherapie aangekoppeld worden. Deze wordt toegediend volgens een bepaald schema. Gedurende de toediening moet u op uw kamer blijven om u onder toezicht te houden als zich een reactie zou voordoen. Wanneer de chemotherapie beëindigd is, wordt de ader nagespoeld met de rest van het waakinfuus. Wanneer het infuus is ingelopen, wordt de naald verwijderd.

Mogelijks krijgt u gedurende meerdere dagen (afhankelijk van het schema) 5FU chemotherapie in lage dosis toegediend. In dit geval schakelt de verpleegkundige een pompje aan op uw poortkatheter. Dit pompje neemt u mee naar huis. Na het inlopen (gedurende meerdere dagen, afhankelijk van het schema) wordt het pompje opnieuw afgesloten. Dit kan gebeuren op de dagkliniek of door uw thuisverpleegkundige.

U mag naar huis

U meldt zich opnieuw aan op het secretariaat of de verpleegpost en ontvangt uw nieuwe afspraken voor de volgende behandeling. Verder mag u aansluitend op een daghospitalisatie voor chemotherapie vragen naar een parkeerticket, zodanig dat u gratis de parking kunt verlaten.

Patiënten begeleiding

Gedurende uw behandeling met chemotherapie wordt u opgevolgd door het oncologische psychosociaal supportteam. Op geregelde tijdstippen komt de sociaal verpleegkundige, de verpleegkundige coördinator en/of psycholoog bij u langs om na te gaan hoe de behandeling voor u verloopt.